THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tipiṭaka)

1. Ο Κανόνας των Ομιλιών (1. Sutta Piṭaka)

3. Η συλλογή των συνδεδεμένων ομιλιών (3. Saṃyutta Nikāya)

5. Το μεγάλο βιβλίο (5. Mahāvaggo)

2. Το κεφάλαιο για την Νάλαντα (2. Nālandavaggo)

[SN 47.11-20, PTS 5.159-5.171]

3. Η συλλογή των συνδεδεμένων ομιλιών

5. Το μεγάλο βιβλίο

2. Το κεφάλαιο για την Νάλαντα

1. Η ομιλία για τον μεγάλο άνθρωπο

377. Προέλευση στη Σαβάττχι. Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα πήγε προς τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον Ευλογημένο: «'Μεγάλος άνθρωπος, μεγάλος άνθρωπος', σεβάσμιε κύριε, λέγεται. Σε ποιο βαθμό, σεβάσμιε κύριε, κάποιος είναι μεγάλος άνθρωπος;» «Επειδή έχει απελευθερωμένο νου, Σαριπούττα, λέω 'μεγάλος άνθρωπος'. Επειδή δεν έχει απελευθερωμένο νου, λέω 'όχι μεγάλος άνθρωπος'.»

«Και πώς, Σαριπούττα, έχει κάποιος απελευθερωμένο νου; Εδώ, Σαριπούττα, ένας μοναχός διαμένει παρατηρώντας το σώμα στο σώμα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο. Σε αυτόν που διαμένει παρατηρώντας το σώμα στο σώμα, η συνείδηση απαλλάσσεται από το πάθος, απελευθερώνεται από τις νοητικές διαφθορές μέσω της μη προσκόλλησης. Στα αισθήματα... κ.λπ... στη συνείδηση... κ.λπ... στα νοητικά φαινόμενα παρατηρών τα νοητικά φαινόμενα διαμένει, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο. Σε αυτόν που διαμένει παρατηρώντας τα νοητικά φαινόμενα στα νοητικά φαινόμενα, η συνείδηση απαλλάσσεται από το πάθος, απελευθερώνεται από τις νοητικές διαφθορές μέσω της μη προσκόλλησης. Έτσι λοιπόν, Σαριπούττα, έχει κάποιος απελευθερωμένο νου. Επειδή έχει απελευθερωμένο νου, Σαριπούττα, λέω 'μεγάλος άνθρωπος'. Επειδή δεν έχει απελευθερωμένο νου, λέω 'όχι μεγάλος άνθρωπος'.» Πρώτο.

2. Η ομιλία για τη Ναλάντα

378. Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Ναλάντα, στο άλσος μανγκοδέντρων του Παβάρικα. Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα πήγε προς τον Ευλογημένο·αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον Ευλογημένο: «Έτσι έχω πίστη, σεβάσμιε κύριε, στον Ευλογημένο! Δεν υπήρξε ούτε θα υπάρξει ούτε υπάρχει τώρα άλλος ασκητής ή βραχμάνος με μεγαλύτερη άμεση γνώση από τον Ευλογημένο, δηλαδή - σχετικά με την ανώτατη φώτιση». «Μεγαλειώδη πράγματι είναι αυτή η ρήση σαν ταύρου που είπες, Σαριπούττα, κατηγορηματική θέση πήρες, βρυχηθμό λιονταριού βρυχήθηκες - 'Έτσι έχω πίστη, σεβάσμιε κύριε, στον Ευλογημένο! Δεν υπήρξε ούτε θα υπάρξει ούτε υπάρχει τώρα άλλος ασκητής ή βραχμάνος με μεγαλύτερη άμεση γνώση από τον Ευλογημένο, δηλαδή - σχετικά με την ανώτατη φώτιση'».

«Μήπως, Σαριπούττα, εκείνοι οι Άξιοι, οι Πλήρως Αυτοφωτισμένοι που υπήρξαν στο παρελθόν, όλοι εκείνοι οι Ευλογημένοι είναι γνωστοί σε σένα, έχοντας περιλάβει τον νου τους με τον νου σου - 'εκείνοι οι Ευλογημένοι είχαν τέτοια ηθική', ή 'εκείνοι οι Ευλογημένοι είχαν τέτοια διδασκαλία', ή 'εκείνοι οι Ευλογημένοι είχαν τέτοια σοφία',

ή 'εκείνοι οι Ευλογημένοι είχαν τέτοια διαμονή', ή 'εκείνοι οι Ευλογημένοι είχαν τέτοια απελευθέρωση';» «Όχι, σεβάσμιε κύριε»!

«Μήπως όμως, Σαριπούττα, εκείνοι οι Άξιοι, οι Πλήρως Αυτοφωτισμένοι που θα υπάρξουν στο μέλλον, όλοι εκείνοι οι Ευλογημένοι είναι γνωστοί σε σένα, έχοντας περιλάβει τον νου τους με τον νου σου - 'εκείνοι οι Ευλογημένοι θα έχουν τέτοια ηθική', ή 'εκείνοι οι Ευλογημένοι θα έχουν τέτοια διδασκαλία', ή 'εκείνοι οι Ευλογημένοι θα έχουν τέτοια σοφία', ή 'εκείνοι οι Ευλογημένοι θα έχουν τέτοια διαμονή', ή 'εκείνοι οι Ευλογημένοι θα έχουν τέτοια απελευθέρωση';» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Μήπως όμως, Σαριπούττα, εγώ τώρα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, είμαι γνωστός σε σένα, έχοντας περιλάβει τον νου μου με τον νου σου - 'ο Ευλογημένος έχει τέτοια ηθική', ή 'ο Ευλογημένος έχει τέτοια διδασκαλία', ή 'ο Ευλογημένος έχει τέτοια σοφία', ή 'ο Ευλογημένος έχει τέτοια διαμονή', ή 'ο Ευλογημένος έχει τέτοια απελευθέρωση';» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Εδώ λοιπόν, Σαριπούττα, δεν έχεις γνώση των νοητικών καταστάσεων των άλλων σχετικά με τους Άξιους, τους Πλήρως Αυτοφωτισμένους του παρελθόντος, του μέλλοντος και του παρόντος. Τότε γιατί αυτή η μεγαλειώδης ρήση σαν ταύρου ειπώθηκε από σένα, Σαριπούττα, κατηγορηματική θέση πήρες, βρυχηθμό λιονταριού βρυχήθηκες - 'Έτσι έχω πίστη, σεβάσμιε κύριε, στον Ευλογημένο! Δεν υπήρξε ούτε θα υπάρξει ούτε υπάρχει τώρα άλλος ασκητής ή βραχμάνος με μεγαλύτερη άμεση γνώση από τον Ευλογημένο, δηλαδή - σχετικά με την ανώτατη φώτιση';»

«Δεν έχω, σεβάσμιε κύριε, γνώση των νοητικών καταστάσεων των άλλων σχετικά με τους Άξιους, τους Πλήρως Αυτοφωτισμένους του παρελθόντος, του μέλλοντος και του παρόντος, αλλά η επαγωγή της Διδασκαλίας μου είναι γνωστή. Όπως, σεβάσμιε κύριε, μια συνοριακή πόλη ενός βασιλιά με γερά θεμέλια, με γερό τοίχο και πύλη, με μία πόρτα. Εκεί θα υπήρχε ένας θυρωρός σοφός, έμπειρος, ευφυής, που εμποδίζει τους αγνώστους και επιτρέπει την είσοδο στους γνωστούς. Αυτός, περπατώντας γύρω από την πόλη κατά μήκος του περιμετρικού μονοπατιού, δεν θα έβλεπε ούτε ρωγμή στον τοίχο ούτε άνοιγμα στον τοίχο, ακόμη ούτε τόσο μεγάλο ώστε να βγει μια γάτα. Θα σκεφτόταν - «Όλα τα μεγάλα πλάσματα που μπαίνουν ή βγαίνουν από αυτή την πόλη, όλα αυτά μπαίνουν ή βγαίνουν μόνο από αυτή την πόρτα». Ακριβώς έτσι, σεβάσμιε κύριε, η επαγωγή της Διδασκαλίας μου είναι γνωστή - 'Και εκείνοι, σεβάσμιε κύριε, που υπήρξαν στο παρελθόν Άξιοι, Πλήρως Αυτοφωτισμένοι, όλοι εκείνοι οι Ευλογημένοι, αφού εγκατέλειψαν τα πέντε νοητικά εμπόδια, τις ακαθαρσίες του νου που εξασθενίζουν τη σοφία, με τον νου καλά εδραιωμένο στις τέσσερις εφαρμογές της μνήμης, αφού ανέπτυξαν τους επτά παράγοντες της φώτισης όπως πραγματικά είναι, αφυπνίστηκαν πλήρως στην ανυπέρβλητη πλήρη αυτοφώτιση. Και εκείνοι, σεβάσμιε κύριε, που θα υπάρξουν στο μέλλον Άξιοι, Πλήρως Αυτοφωτισμένοι, όλοι εκείνοι οι Ευλογημένοι, αφού εγκαταλείψουν τα πέντε νοητικά εμπόδια, τις ακαθαρσίες του νου που εξασθενίζουν τη σοφία, με τον νου καλά εδραιωμένο στις τέσσερις εφαρμογές της μνήμης, αφού αναπτύξουν τους επτά παράγοντες της φώτισης όπως πραγματικά είναι, θα αφυπνιστούν πλήρως στην ανυπέρβλητη πλήρη αυτοφώτιση. Και ο Ευλογημένος, σεβάσμιε κύριε, τώρα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, αφού εγκατέλειψε τα πέντε νοητικά εμπόδια, τις ακαθαρσίες του νου που εξασθενίζουν τη σοφία, με τον νου καλά εδραιωμένο στις τέσσερις εφαρμογές της μνήμης, αφού ανέπτυξε τους επτά παράγοντες της φώτισης

όπως πραγματικά είναι, έχει αφυπνιστεί πλήρως στην ανυπέρβλητη πλήρη αυτοφώτιση'».

«Καλώς, καλώς, Σαριπούττα! Γι' αυτό, Σαριπούττα, να διδάσκεις συχνά αυτή την επεξήγηση της Διδασκαλίας στους μοναχούς, στις μοναχές, στους λαϊκούς ακολούθους και στις λαϊκές ακολούθους. Ακόμη και σε εκείνους τους ανόητους ανθρώπους, Σαριπούττα, που θα έχουν αβεβαιότητα ή αμφιβολία για τον Τατχάγκατα, αφού ακούσουν αυτή την επεξήγηση της Διδασκαλίας, η αβεβαιότητα ή η αμφιβολία τους για τον Τατχάγκατα θα εγκαταλειφθεί». Δεύτερο.

3. Η ομιλία για τον Τσούντα

379. Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Σαριπούττα διέμενε στους Μαγκάντα, στο χωριό Νάλακα, άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής. Και ο δόκιμος Τσούνδα ήταν ο συνοδός του σεβάσμιου Σαριπούττα.

Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα επέτυχε το τελικό Νιμπάνα από εκείνη ακριβώς την ασθένεια. Τότε ο δόκιμος Τσούνδα, αφού πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του σεβάσμιου Σαριπούττα, πήγε προς τη Σαβάτθι, το άλσος του Τζέτα, το μοναστήρι του Ανάθαπίντικα, εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Άναντα· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον σεβάσμιο Άναντα και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο δόκιμος Τσούνδα είπε στον σεβάσμιο Άναντα: «Ο σεβάσμιος, σεβάσμιε κύριε, Σαριπούττα επέτυχε το τελικό Νιμπάνα. Αυτό είναι το κύπελλο και οι χιτώνες του».

«Υπάρχει πράγματι, φίλε Τσούνδα, αυτή η αφορμή συζήτησης για να δούμε τον Ευλογημένο. Έλα, φίλε Τσούνδα, ας πάμε εκεί όπου είναι ο Ευλογημένος·αφού πλησιάσουμε, θα αναφέρουμε αυτό το θέμα στον Ευλογημένο». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο δόκιμος Τσούνδα στον σεβάσμιο Άναντα.

Τότε ο σεβάσμιος Άναντα και ο δόκιμος Τσούνδα πήγαν εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Άναντα είπε στον Ευλογημένο:«Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο δόκιμος Τσούνδα λέει έτσι: 'Ο σεβάσμιος, σεβάσμιε κύριε, Σαριπούττα επέτυχε το τελικό Νιμπάνα· αυτό είναι το κύπελλο και οι χιτώνες του'. Αλλά, σεβάσμιε κύριε, το σώμα μου έγινε σαν μουδιασμένο· ούτε οι κατευθύνσεις δεν μου φαίνονται καθαρά· ούτε οι διδασκαλίες δεν μου έρχονται στον νου, ακούγοντας ότι 'ο σεβάσμιος Σαριπούττα επέτυχε το τελικό Νιμπάνα'».

«Μήπως, Άναντα, ο Σαριπούττα επέτυχε το τελικό Νιμπάνα παίρνοντας μαζί του το συνάθροισμα της ηθικής, ή επέτυχε το τελικό Νιμπάνα παίρνοντας μαζί του το συνάθροισμα της αυτοσυγκέντρωσης, ή επέτυχε το τελικό Νιμπάνα παίρνοντας μαζί του το συνάθροισμα της σοφίας, ή επέτυχε το τελικό Νιμπάνα παίρνοντας μαζί του το συνάθροισμα της απελευθέρωσης, ή επέτυχε το τελικό Νιμπάνα παίρνοντας μαζί του το συνάθροισμα της γνώσης και ενόρασης της απελευθέρωσης;» «Όχι βέβαια, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Σαριπούττα δεν επέτυχε το τελικό Νιμπάνα παίρνοντας μαζί του το συνάθροισμα της ηθικής, ή το συνάθροισμα της αυτοσυγκέντρωσης... κ.λπ... ή το συνάθροισμα της σοφίας... ή το συνάθροισμα της απελευθέρωσης... ή επέτυχε το τελικό Νιμπάνα παίρνοντας μαζί του το συνάθροισμα της γνώσης και ενόρασης της απελευθέρωσης. Αλλά, σεβάσμιε κύριε, ο σεβάσμιος Σαριπούττα ήταν νουθετητής, κυριευμένος από πόθο, διδάσκαλος, επιδεικνύων, παρακινητής,

ενθαρρυντής, ευχαριστών, ακούραστος στη διδαχή της Διδασκαλίας, υποστηρικτής των συντρόφων στην άγια ζωή. Εμείς αναθυμούμαστε τη θρεπτική ουσία της Διδασκαλίας, τον πλούτο της Διδασκαλίας, την υποστήριξη της Διδασκαλίας του σεβάσμιου Σαριπούττα».

«Δεν σου το είπα αυτό, Άναντα, εκ των προτέρων -'από όλα τα αγαπημένα και ευχάριστα υπάρχει χωρισμός, αποχωρισμός, μεταβολή. Πώς θα μπορούσε να είναι δυνατόν εδώ, Άναντα! Αυτό που έχει γεννηθεί, που έχει δημιουργηθεί, που είναι συνθηκοκρατημένο, που έχει τη φύση της αποσύνθεσης, αυτό βεβαίως να μην αποσυντεθεί - αυτό είναι αδύνατον. Όπως, Άναντα, ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, ο μεγαλύτερος κλάδος θα αποσυντεθεί· ακριβώς έτσι, Άναντα, της μεγάλης κοινότητας μοναχών που στέκεται και έχει ουσία, ο Σαριπούττα επέτυχε το τελικό Νιμπάνα. Πώς θα μπορούσε να είναι δυνατόν εδώ, Άναντα! Αυτό που έχει γεννηθεί, που έχει δημιουργηθεί, που είναι συνθηκοκρατημένο, που έχει τη φύση της αποσύνθεσης, αυτό βεβαίως να μην αποσυντεθεί' - αυτό είναι αδύνατον. Επομένως, Άναντα, διαμένετε έχοντας τον εαυτό σας ως νησί, έχοντας τον εαυτό σας ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο, έχοντας τη Διδασκαλία ως νησί, έχοντας τη Διδασκαλία ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο.

«Και πώς, Άναντα, ένας μοναχός διαμένει έχοντας τον εαυτό του ως νησί, έχοντας τον εαυτό του ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο, έχοντας τη Διδασκαλία ως νησί, έχοντας τη Διδασκαλία ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός διαμένει παρατηρώντας το σώμα στο σώμα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· στα αισθήματα... κ.λπ... στη συνείδηση... κ.λπ... στα νοητικά φαινόμενα παρατηρών τα νοητικά φαινόμενα διαμένει, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο. Έτσι, Άναντα, ένας μοναχός διαμένει έχοντας τον εαυτό του ως νησί, έχοντας τον εαυτό του ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο, έχοντας τη Διδασκαλία ως νησί, έχοντας τη Διδασκαλία ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο. Όποιοι, Άναντα, είτε τώρα είτε μετά τον θάνατό μου θα διαμένουν έχοντας τον εαυτό τους ως νησί, έχοντας τον εαυτό τους ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο, έχοντας τη Διδασκαλία ως νησί, έχοντας τη Διδασκαλία ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο· αυτοί θα είναι οι κορυφαίοι μοναχοί μου, Άναντα, όσοι είναι πρόθυμοι να εξασκηθούν». Τρίτη.

4. Η ομιλία για την Ουκκατσέλα

380. Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Βατζτζί, στην Ουκκατσέλα, στην όχθη του ποταμού Γάγγη, μαζί με μια μεγάλη κοινότητα μοναχών, λίγο μετά την επίτευξη του τελικού Νιμπάνα του Σαριπούττα και του Μογκαλλάνα. Εκείνη την περίοδο ο Ευλογημένος καθόταν στο ύπαιθρο περιστοιχισμένος από την Κοινότητα μοναχών.

Τότε ο Ευλογημένος, αφού κοίταξε την Κοινότητα των μοναχών που ήταν σιωπηλή, απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Αυτή η συνέλευση, μοναχοί, μου φαίνεται σαν κενή τώρα που ο Σαριπούττα και ο Μογκαλλάνα έχουν επιτύχει το τελικό Νιμπάνα. Η συνέλευσή μου, μοναχοί, δεν είναι κενή, δεν υπάρχει ανησυχία για εκείνη την κατεύθυνση, στην οποία κατεύθυνση διαμένουν ο Σαριπούττα και ο Μογκαλλάνα. Όσοι, μοναχοί, υπήρξαν στο παρελθόν Άξιοι, Πλήρως Αυτοφωτισμένοι, και εκείνων των Ευλογημένων το ζεύγος μαθητών ήταν ακριβώς ένα τέτοιο ανώτατο - όπως ο

δικός μου Σαριπούττα και Μογκαλλάνα. Όσοι, μοναχοί, θα υπάρξουν στο μέλλον Άξιοι, Πλήρως Αυτοφωτισμένοι, και εκείνων των Ευλογημένων το ζεύγος μαθητών θα είναι ακριβώς ένα τέτοιο ανώτατο - όπως ο δικός μου Σαριπούττα και Μογκαλλάνα. Θαυμαστό, μοναχοί, για τους μαθητές! Εκπληκτικό, μοναχοί, για τους μαθητές! Αυτοί πράγματι θα ακολουθούν τη διδασκαλία του Διδασκάλου, θα ακολουθούν τη νουθεσία, και θα είναι αγαπητοί στις τέσσερις συνελεύσεις, ευχάριστοι, σεβαστοί και αξιοσέβαστοι! Θαυμαστό, μοναχοί, για τον Τατχάγκατα, εκπληκτικό, μοναχοί, για τον Τατχάγκατα! Όταν πράγματι ένα τέτοιο ζεύγος μαθητών έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα, δεν υπάρχει λύπη ή θρήνος για τον Τατχάγκατα! Πώς θα μπορούσε να είναι δυνατόν εδώ, μοναχοί! Αυτό που έχει γεννηθεί, που έχει δημιουργηθεί, που είναι συνθηκοκρατημένο, που έχει τη φύση της αποσύνθεσης, αυτό βεβαίως να μην αποσυντεθεί - αυτό είναι αδύνατον. Όπως, μοναχοί, ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, οι μεγαλύτεροι κλάδοι θα αποσυντεθούν· ακριβώς έτσι, μοναχοί, της μεγάλης κοινότητας μοναχών που στέκεται και έχει ουσία, ο Σαριπούττα και ο Μογκαλλάνα έχουν επιτύχει το τελικό Νιμπάνα. Πώς θα μπορούσε να είναι δυνατόν εδώ, μοναχοί! Αυτό που έχει γεννηθεί, που έχει δημιουργηθεί, που είναι συνθηκοκρατημένο, που έχει τη φύση της αποσύνθεσης, αυτό βεβαίως να μην αποσυντεθεί - αυτό είναι αδύνατον. Γι' αυτό, μοναχοί, διαμένετε έχοντας τον εαυτό σας ως νησί, έχοντας τον εαυτό σας ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο, έχοντας τη Διδασκαλία ως νησί, έχοντας τη Διδασκαλία ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός διαμένει έχοντας τον εαυτό του ως νησί, έχοντας τον εαυτό του ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο, έχοντας τη Διδασκαλία ως νησί, έχοντας τη Διδασκαλία ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός διαμένει παρατηρώντας το σώμα στο σώμα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· στα αισθήματα... κ.λπ... στη συνείδηση... κ.λπ... στα νοητικά φαινόμενα παρατηρών τα νοητικά φαινόμενα διαμένει, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός διαμένει έχοντας τον εαυτό του ως νησί, έχοντας τον εαυτό του ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο, έχοντας τη Διδασκαλία ως νησί, έχοντας τη Διδασκαλία ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο. Όποιοι, μοναχοί, είτε τώρα είτε μετά τον θάνατό μου θα διαμένουν έχοντας τον εαυτό τους ως νησί, έχοντας τον εαυτό τους ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο, έχοντας τη Διδασκαλία ως νησί, έχοντας τη Διδασκαλία ως καταφύγιο, χωρίς άλλο καταφύγιο· αυτοί θα είναι οι κορυφαίοι μοναχοί μου, μοναχοί, όσοι είναι πρόθυμοι να εξασκηθούν». Τέταρτο.

5. Η ομιλία για τον Μπαχίγια

381. Προέλευση στη Σαβάττχι. Τότε ο σεβάσμιος Μπαχίγια πήγε προς τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Μπαχίγια είπε στον Ευλογημένο: «Καλώς, σεβάσμιε κύριε, ας μου διδάξει ο Ευλογημένος συνοπτικά τη Διδασκαλία, ώστε εγώ, αφού ακούσω τη Διδασκαλία του Ευλογημένου, να παραμείνω μόνος, αποτραβηγμένος, επιμελής, ενεργητικός, αποφασισμένος». «Γι' αυτό εσύ, Μπαχίγια, καθάρισε την αρχή στις καλές νοητικές καταστάσεις. Και ποια είναι η αρχή των καλών νοητικών καταστάσεων; Η πλήρως καθαρή ηθική και η ευθεία άποψη. Όταν

λοιπόν σε σένα, Μπαχίγια, η ηθική θα είναι πλήρως καθαρή και η άποψη ευθεία, τότε εσύ, Μπαχίγια, στηριζόμενος στην ηθική, εδραιωμένος στην ηθική, θα αναπτύξεις τις τέσσερις εφαρμογές της μνήμης».

«Ποιες τέσσερις; Εδώ εσύ, Μπαχίγια, διαμένε παρατηρώντας το σώμα στο σώμα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· στα αισθήματα... κ.λπ... στη συνείδηση... κ.λπ... διαμένε παρατηρώντας τα νοητικά φαινόμενα στα νοητικά φαινόμενα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο. Όταν λοιπόν εσύ, Μπαχίγια, στηριζόμενος στην ηθική, εδραιωμένος στην ηθική, αναπτύξεις έτσι αυτές τις τέσσερις εφαρμογές της μνήμης, τότε σε σένα, Μπαχίγια, όποια νύχτα ή ημέρα έρχεται, μόνο ανάπτυξη αναμένεται στις καλές νοητικές καταστάσεις, όχι παρακμή».

Τότε ο σεβάσμιος Μπαχίγια, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε. Τότε ο σεβάσμιος Μπαχίγια, μένοντας μόνος, αποτραβηγμένος, επιμελής, ενεργητικός, αποφασισμένος, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, παρέμεινε. Γνώρισε άμεσα: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Και ο σεβάσμιος Μπαχίγια έγινε ένας από τους Άξιους. Πέμπτο.

6. Η ομιλία για τον Ουττίγια

382. Προέλευση στη Σαβάττχι. Τότε ο σεβάσμιος Ούττιγια πλησίασε τον Ευλογημένο... κ.λπ... Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Ούττιγια είπε στον Ευλογημένο: «Καλώς, σεβάσμιε κύριε, ας μου διδάξει ο Ευλογημένος συνοπτικά τη Διδασκαλία, ώστε εγώ, αφού ακούσω τη Διδασκαλία του Ευλογημένου, να παραμείνω μόνος, αποτραβηγμένος, επιμελής, ενεργητικός, αποφασισμένος». «Γι' αυτό εσύ, Ούττιγια, καθάρισε την αρχή στις καλές νοητικές καταστάσεις. Και ποια είναι η αρχή των καλών νοητικών καταστάσεων; Η πλήρως καθαρή ηθική και η ευθεία άποψη. Όταν λοιπόν σε σένα, Ούττιγια, η ηθική θα είναι πλήρως καθαρή και η άποψη ευθεία, τότε εσύ, Ούττιγια, στηριζόμενος στην ηθική, εδραιωμένος στην ηθική, θα αναπτύξεις τις τέσσερις εφαρμογές της μνήμης».

«Ποιες τέσσερις; Εδώ εσύ, Ούττιγια, διαμένε παρατηρώντας το σώμα στο σώμα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· στα αισθήματα... κ.λπ... στη συνείδηση... κ.λπ... διαμένε παρατηρώντας τα νοητικά φαινόμενα στα νοητικά φαινόμενα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο. Όταν λοιπόν εσύ, Ούττιγια, στηριζόμενος στην ηθική, εδραιωμένος στην ηθική, αναπτύξεις έτσι αυτές τις τέσσερις εφαρμογές της μνήμης, τότε εσύ, Ούττιγια, θα φτάσεις στην πέρα όχθη της επικράτειας του θανάτου».

Τότε ο σεβάσμιος Ούττιγια, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε. Τότε ο σεβάσμιος Ούττιγια,

μένοντας μόνος, αποτραβηγμένος, επιμελής, ενεργητικός, αποφασισμένος, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, παρέμεινε. Γνώρισε άμεσα: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Και ο σεβάσμιος Ούττιγια έγινε ένας από τους Άξιους. Έκτο.

7. Η ομιλία για τον ευγενή

383. «Αυτές οι τέσσερις, μοναχοί, εφαρμογές της μνήμης όταν αναπτυχθούν και καλλιεργηθούν, είναι ευγενείς, οδηγούντες στην απελευθέρωση, οδηγούν αυτόν που τις ακολουθεί στην πλήρη εξάλειψη του πόνου. Ποιοι τέσσερις; Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός διαμένει παρατηρώντας το σώμα στο σώμα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· στα αισθήματα... κ.λπ... στη συνείδηση... κ.λπ... στα νοητικά φαινόμενα παρατηρών τα νοητικά φαινόμενα διαμένει, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο. Αυτές, μοναχοί, οι τέσσερις εφαρμογές της μνήμης όταν αναπτυχθούν και καλλιεργηθούν, είναι ευγενείς, οδηγούντες στην απελευθέρωση, οδηγούν αυτόν που τις ακολουθεί στην πλήρη εξάλειψη του πόνου». Έβδομη.

8. Η ομιλία για τον Βράχμα

384. Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στην Ουρουβέλα, στην όχθη του ποταμού Νεραντζαρά, κάτω από την ινδοσυκιά του γιδοβοσκού, αμέσως μετά τον πλήρη φωτισμό του. Τότε στον Ευλογημένο, που είχε μεταβεί σε ιδιωτικό χώρο και ήταν σε απομόνωση, εγέρθηκε αυτός ο αναλογισμός στο νου: «Αυτή είναι η μονόδρομη οδός για τον εξαγνισμό των όντων, για την υπέρβαση της λύπης και του θρήνου, για την πάροδο του πόνου και της δυσαρέσκειας, για την επίτευξη της πραγματικής μεθόδου, για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, δηλαδή - οι τέσσερις εφαρμογές της μνήμης».

«Ποιες τέσσερις; Ένας μοναχός θα διέμενε στο σώμα παρατηρώντας το σώμα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· ή ένας μοναχός στα αισθήματα... κ.λπ... ή ένας μοναχός στη συνείδηση... κ.λπ... ή ένας μοναχός θα διέμενε στα νοητικά φαινόμενα παρατηρώντας τα νοητικά φαινόμενα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο. Αυτή είναι η μονόδρομη οδός για τον εξαγνισμό των όντων, για την υπέρβαση της λύπης και του θρήνου, για την πάροδο του πόνου και της δυσαρέσκειας, για την επίτευξη της πραγματικής μεθόδου, για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, δηλαδή - οι τέσσερις εφαρμογές της μνήμης».

Τότε ο Βράχμα Σαχάμπατι, αφού αντιλήφθηκε με τον νου του τον αναλογισμό του νου του Ευλογημένου - όπως ακριβώς ένας δυνατός άνδρας θα άπλωνε το λυγισμένο χέρι του ή θα λύγιζε το απλωμένο χέρι του, ακριβώς έτσι - εξαφανίστηκε από τον κόσμο του Βράχμα και εμφανίστηκε μπροστά στον Ευλογημένο. Τότε ο Βράχμα Σαχάμπατι, αφού τακτοποίησε τον άνω χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, αφού χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου, είπε στον Ευλογημένο: «Έτσι είναι, Ευλογημένε, έτσι είναι, Καλότυχε! Αυτή είναι η μονόδρομη οδός,

σεβάσμιε κύριε, για τον εξαγνισμό των όντων, για την υπέρβαση της λύπης και του θρήνου, για την πάροδο του πόνου και της δυσαρέσκειας, για την επίτευξη της πραγματικής μεθόδου, για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, δηλαδή - οι τέσσερις εφαρμογές της μνήμης».

«Ποιες τέσσερις; Ένας μοναχός, σεβάσμιε κύριε, θα διέμενε στο σώμα παρατηρώντας το σώμα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο· ή, σεβάσμιε κύριε, ένας μοναχός στα αισθήματα... κ.λπ... ή, σεβάσμιε κύριε, ένας μοναχός στη συνείδηση... κ.λπ... ή, σεβάσμιε κύριε, ένας μοναχός θα διέμενε στα νοητικά φαινόμενα παρατηρώντας τα νοητικά φαινόμενα, ενεργητικός, με πλήρη επίγνωση, μνήμων, έχοντας απομακρύνει την πλεονεξία και τη δυσαρέσκεια για τον κόσμο. Αυτή είναι η μονόδρομη οδός, σεβάσμιε κύριε, για τον εξαγνισμό των όντων, για την υπέρβαση της λύπης και του θρήνου, για την πάροδο του πόνου και της δυσαρέσκειας, για την επίτευξη της πραγματικής μεθόδου, για την πραγμάτωση του Νιμπάνα, δηλαδή - οι τέσσερις εφαρμογές της μνήμης».

Αυτά είπε ο Βράχμα Σαχάμπατι. Αφού είπε αυτά, είπε επιπλέον αυτό:

> «Αυτός που βλέπει την εξάλειψη της γέννησης ως το τέλος, επιθυμώντας την ευημερία, κατανοεί τη μονόδρομη οδό·
> με αυτή την οδό διέβησαν πριν, θα διαβούν και όσοι διαβαίνουν τη νοητική πλημμύρα». Όγδοη.

9. Η ομιλία για τη Σεντάκα

385. Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Σούμπα· Σεντάκα ήταν το όνομα μιας κωμόπολης των Σούμπα. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Κάποτε στο παρελθόν, μοναχοί, ένας ακροβάτης με μπαμπού, αφού ύψωσε το μπαμπού, απευθύνθηκε στη μαθητευόμενη Μενταχαθαλίκα: "Έλα εσύ, αγαπητή Μενταχαθαλίκα, αφού ανεβείς στο μπαμπού, στάσου πάνω στους ώμους μου". "Ναι, δάσκαλε", μοναχοί, η μαθητευόμενη Μενταχαθαλίκα, αφού απάντησε στον ακροβάτη με μπαμπού, αφού ανέβηκε στο μπαμπού, στάθηκε πάνω στους ώμους του δασκάλου. Τότε, μοναχοί, ο ακροβάτης με μπαμπού είπε στη μαθητευόμενη Μενταχαθαλίκα: "Εσύ, αγαπητή Μενταχαθαλίκα, προστάτεψέ με, εγώ θα σε προστατεύσω. Έτσι εμείς, αμοιβαία φυλαγμένοι, αμοιβαία προστατευμένοι, θα επιδείξουμε τις τέχνες μας, θα κερδίσουμε κέρδος, και θα κατεβούμε με ασφάλεια από το μπαμπού". Όταν αυτό ειπώθηκε, μοναχοί, η μαθητευόμενη Μενταχαθαλίκα είπε στον ακροβάτη με μπαμπού: "Όμως αυτό, δάσκαλε, δεν θα είναι έτσι. Εσύ, δάσκαλε, προστάτεψε τον εαυτό σου, εγώ θα προστατεύσω τον εαυτό μου. Έτσι εμείς, αυτοφυλαγμένοι, αυτοπροστατευμένοι, θα επιδείξουμε τις τέχνες μας, θα κερδίσουμε κέρδος, και θα κατεβούμε με ασφάλεια από το μπαμπού"». «Αυτή είναι η σωστή μέθοδος εκεί», είπε ο Ευλογημένος, «όπως η μαθητευόμενη Μενταχαθαλίκα είπε στον δάσκαλο. "Θα προστατεύσω τον εαυτό μου", μοναχοί, έτσι πρέπει να ασκείται η εφαρμογή της μνήμης· "θα προστατεύσω τους άλλους", έτσι πρέπει να ασκείται η εφαρμογή της μνήμης. Προστατεύοντας τον εαυτό του, μοναχοί, κάποιος προστατεύει τους άλλους· προστατεύοντας τους άλλους, προστατεύει τον εαυτό του».

«Και πώς, μοναχοί, προστατεύοντας τον εαυτό του κάποιος προστατεύει τους άλλους; Με την άσκηση, με την ανάπτυξη, με τη συχνή πρακτική -έτσι λοιπόν, μοναχοί, προστατεύοντας τον εαυτό του κάποιος προστατεύει τους άλλους. Και πώς, μοναχοί, προστατεύοντας τους άλλους κάποιος προστατεύει τον εαυτό του; Με την υπομονή, με τη μη βία, με τη φιλική διάθεση, με τη συμπάθεια - έτσι λοιπόν, μοναχοί, προστατεύοντας τους άλλους κάποιος προστατεύει τον εαυτό του. "Θα προστατεύσω τον εαυτό μου", μοναχοί, έτσι πρέπει να ασκείται η εφαρμογή της μνήμης· "θα προστατεύσω τους άλλους", έτσι πρέπει να ασκείται η εφαρμογή της μνήμης. Προστατεύοντας τον εαυτό του, μοναχοί, κάποιος προστατεύει τους άλλους· προστατεύοντας τους άλλους, προστατεύει τον εαυτό του». Ένατη.

10. Η ομιλία για την ομορφότερη της χώρας

386. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Σούμπα· Σεντάκα ήταν το όνομα μιας κωμόπολης των Σούμπα. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

«Όπως, μοναχοί, 'η ωραιότερη γυναίκα της χώρας, η ωραιότερη γυναίκα της χώρας', μοναχοί, θα συναθροιζόταν ένα μεγάλο πλήθος ανθρώπων. 'Αυτή η ωραιότερη γυναίκα της χώρας είναι υπέρτατη στον χορό, υπέρτατη στο τραγούδι. Η ωραιότερη γυναίκα της χώρας χορεύει και τραγουδάει', μοναχοί, ακόμη περισσότερο θα συναθροιζόταν ένα μεγάλο πλήθος ανθρώπων. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος που επιθυμεί να ζήσει, που επιθυμεί να μην πεθάνει, που επιθυμεί την ευτυχία, που αποστρέφεται τον πόνο. Θα του έλεγαν έτσι - 'Αυτό είναι για σένα, ε άνθρωπε, ένα κύπελλο λαδιού γεμάτο μέχρι το χείλος που πρέπει να μεταφερθεί ανάμεσα στη μεγάλη συνάθροιση και ανάμεσα στην ωραιότερη γυναίκα της χώρας. Και ένας άνθρωπος με υψωμένο ξίφος θα σε ακολουθεί από κοντά. Όπου θα χύσεις έστω και λίγο, εκεί θα σου κόψει το κεφάλι.' Τι νομίζετε, μοναχοί, θα αγνοούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος εκείνο το κύπελλο λαδιού και θα επιδιδόταν σε αμέλεια προς τα έξω;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Αυτή η παρομοίωση έγινε από μένα, μοναχοί, για να γίνει κατανοητό το νόημα.Και αυτό είναι το νόημα εδώ - 'το κύπελλο λαδιού γεμάτο μέχρι το χείλος', μοναχοί, αυτή είναι ονομασία της μνήμης επί του σώματος. Γι' αυτό, μοναχοί, πρέπει να εξασκείστε έτσι - 'η μνήμη επί του σώματος θα αναπτυχθεί από εμάς, θα καλλιεργηθεί, θα γίνει όχημα, θα γίνει θεμέλιο, θα εδραιωθεί, θα εξασκηθεί και θα καλά ξεκινήσει'. Έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί». Δέκατη.

Το κεφάλαιο της Ναλάντα, δεύτερο.

Αυτή είναι η σύνοψή του -

> Ο μεγάλος άνθρωπος, η Νάλαντα, ο Τσούνδα και ο χιτώνας και ο Μπαχίγια·
> ο Ούττιγια, ο ευγενής, ο Βράχμα, η Σεντάκα και με τη χώρα.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 28 Νοεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. 1. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 3. Η συλλογή των συνδεδεμένων ομιλιών. 5. Το μεγάλο βιβλίο. 2. Το κεφάλαιο για την Νάλαντα έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος

Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα

Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα

Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org